

SCENARIUSZ SPOTKANIA Z RODZICAMI UCZNIÓW LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCACEGO

TEMAT: Jak wspierać dziecko w wyborach edukacyjno-zawodowych?

CEL OGÓLNY: Wspieranie dziecka w wyborach dalszej drogi edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi przez niego zasobami i celami.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

Uczestnik:

- określa rolę, jaką pełni przy podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych swojego dziecka;
- identyfikuje problemy najczęściej występujące przy wspieraniu dzieci;
- planuje wspieranie dziecka w wyborach edukacyjno-zawodowych, opierając się na empatii, dialogu i postawie nieoceniającej.

METODY PRACY:

- retrospekcja;
- dyskusja;
- projekcja filmu;
- wykład problemowy;
- rozmowa;
- wykład konwersatoryjny;
- metaplan.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- *Z badań nad doradztwem zawodowym* – Załącznik 1 (opcjonalnie dla każdego rodzica);
- *Przesłanki wyboru zawodu* – Załącznik 2 (po 1 egz. dla każdej grupy);
- *Przesłanki wyboru zawodu* – Załącznik 3 (po 1 egz. dla każdego uczestnika);
- film pt. *Będzie...Będę...*, https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=rQk6ulBTfEE (czas trwania 30 s) [dostęp: 16.11.2017];
- długopisy;
- tablica/flipchart;
- rzutnik/komputer;
- kartki A4/długopisy;
- duże kartki papieru/kolorowe flamastry (wariant I);
- karteczki post-it (wariant II).

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut.

PROPONOWANE SYTUACJE DYDAKTYCZNE:

Dla prowadzącego:

Warto przygotować salę na spotkanie, ustawiając ławki z krzesłami w podkowę, aby wszyscy uczestnicy widzieli siebie. Można zapisać na tablicy lub powiesić hasło: *Wybierz pracę, którą kochasz, a nie będziesz musiał pracować nawet przez jeden dzień w swoim życiu* (Konfucjusz).

1. Wprowadzenie

Prowadzący prosi, aby każdy z uczestników podał swoje imię i powiedział coś pozytywnego o swoim dziecku. Może to być dokończenie zdania: *Moja córka/mój syn jest najlepsza/najlepszy w ...* lub *Jestem dumna/dumny, gdy moja córka/mój syn...*

Doradca rozdaje kartki i długopisy. Na początku prosi, aby każdy z rodziców napisał na kartce, jakie ma wątpliwości, obawy, niepokoje, pytania związane ze wspieraniem swojego dziecka w wyborach edukacyjno-zawodowych. Należy zaznaczyć, że uczestnicy nie będą się tymi informacjami dzielić z innymi osobami. Po zapisaniu każdy uczestnik składa kartkę tekstem do środka i odkłada na bok lub chowa.

Prowadzący wyjaśnia, że to rodzice są pierwszymi doradcami zawodowymi dla swojego dziecka, którzy go wspierają w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych, co też potwierdzają wyniki badania (można przytoczyć wyniki badań z raportu zrealizowanego na zlecenie ORE przez ASM – Centrum Badań i Analiz Rynku Sp. z o.o. Warszawa, 2012 – Załącznik 1).

2. Przesłanki wyborów edukacyjno-zawodowych

Prowadzący prezentuje film *Będzie... Będę...* (30 s), a po jego zakończeniu zachęca rodziców do dyskusji: *Czym się kierowała mama? Czym się kierowało dziecko?*

3. Retrospekcja

Prowadzący, nawiązując do treści filmu, prosi uczestników, aby przypomnieli sobie siebie z czasów, kiedy wybierali zawód lub szkołę. Jak w tym procesie wspierali ich rodzice. Jak oni reagowali, gdy ich wizja przyszłości była inna niż rodziców.

Po minucie lub dwóch prosi o podanie kilku przykładów przesłanek utrudniających lub ułatwiających wspieranie dzieci w wyborach edukacyjno-zawodowych. Zapisuje je na tablicy/flipcharcie.

Dobrze jest mieć przygotowaną swoją listę, gdyby nie było propozycji z sali, np.:

- *Dziedziczenie kariery po rodzicach/ten sam zawód/przejęcie firmy.*
- *Realizacja niespełnionych marzeń zawodowych rodziców.*
- *Najważniejsze są pieniądze i wysokie zarobki.*
- *Najważniejsze jest posiadanie jakiegokolwiek pracy.*
- *Aspekt finansowy – rodzice chcą, aby dziecko jak najszybciej się usamodzieliło.*
- *Przyszłość dziecka to to samo co młodość rodziców.*
- *Zniechęcanie do wykonywania zawodu, który wykonuje rodzic.*

Prowadzący dzieli uczestników w dowolny sposób na zespoły 5–6-osobowe.

Rodzice w grupach oceniają, kiedy przesłanka wyboru zawodu może być wadą, a kiedy zaletą – wypełniają Załącznik 2.

Czym się Państwo kierowali wskazując zalety i wady? Na co należy zwrócić uwagę wspierając dziecko w wyborach edukacyjno-zawodowych?

Prowadzący odnosi się do wszystkich podanych przesłanek i mówi, że są to najczęściej występujące problemy, które utrudniają efektywne wspieranie dzieci. Chociaż rodzice chcą jak najlepiej dla swoich dzieci, to czasami narzucają swoje zdanie i swoją wizję. Dlatego dobrze jest cofnąć się w czasie i przypomnieć sobie, jak to było u mnie. Doświadczenia uczestników mogą być bardzo różne, zarówno negatywne, jak i pozytywne. Prowadzący mówi, że już wiemy, czego należy się wystrzegać wspierając swoje dzieci w wyborach edukacyjno-zawodowych, zatem należy się zastanowić, w jaki sposób efektywnie wspierać swoje dzieci, aby ułatwić im podjęcie decyzji.

4. Jak wspierać dziecko w wyborach edukacyjno-zawodowych?

Wariant I

- Prowadzący dzieli uczestników w dowolny sposób na zespoły 5–6-osobowe.
- Każdy zespół otrzymuje duży arkusz papieru z flamastrami i zapisuje pytanie: *Jak wspierać dziecko w wyborach edukacyjno-zawodowych?* Można zaproponować zrobienie mapy myśli lub inną dowolną formę plakatu.
- Prowadzący wspiera pracę zespołów, naprowadza lub podpowiada możliwe propozycje, jeśli jest to konieczne.
- Po zakończeniu prac jeden z zespołów prezentuje wyniki swojej pracy, pozostałe grupy uzupełniają o swoje propozycje. Prowadzący podsumowuje prace zespołów, ewentualnie dodaje swoje propozycje.

Wariant II

- Rodzice otrzymują po kilka (dowolna liczba) samoprzylepnych karteczek post-it. Mają za zadanie napisać na każdej karteczce po jednej propozycji, jak wspierać dziecko w wyborach edukacyjno-zawodowych.

- Prowadzący zapisuje powyższe pytanie na flipcharcie. Swoje propozycje uczestnicy przyklejają pod pytaniem.
- Prowadzący porządkuje karteczki, grupując podobne odpowiedzi i omawia efekty pracy uczestników. W razie potrzeby dodaje swoje propozycje.

Dla prowadzącego:

Warto przygotować swoją listę, np.:

- Szanowanie/akceptowanie wyborów dziecka.
- Słuchanie i rozmawianie o planach dziecka.
- Motywowanie do samodzielnego podejmowania decyzji.
- Wspólne szukanie/pomoc w zdobywaniu informacji.
- Obserwowanie i uświadamianie dziecku jego talentów, zainteresowań i zdolności.
- Rozmawianie z dzieckiem o ograniczeniach, np. zdrowotnych.
- Akceptowanie odrębności dziecka.
- Nieocenianie wyborów dziecka/nieocenianie dziecka na podstawie wyborów.
- Wspólne szukanie rozwiązań, pomocy doradczej na zewnątrz (doradca zawodowy, psycholog).
- Pomoc w rozwijaniu umiejętności kluczowych na rynku pracy (komunikatywność, praca zespołowa, wyznaczanie celów, podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów).
- Wspólne formułowanie listy za i przeciw.
- Planowanie z dzieckiem wykorzystania wolnego czasu, np. na naukę języków obcych, rozwój zainteresowań artystycznych, sportowych.

5. Podsumowanie

Prowadzący prosi, aby uczestnicy spojrzeli teraz na kartki, na których zapisali na początku spotkania swoje obawy, wątpliwości, pytania i powiedzieli, czy otrzymali na nie odpowiedzi, czy ich wątpliwości lub obawy zostały rozwiązane. Rozmowa na temat:

- Co było potrzebne/wartościowe, co można wykorzystać, czego zabrakło?
- Jak teraz widzę swoją rolę w aspekcie wspierania dziecka w wyborach edukacyjno-zawodowych?

Podsumowując prowadzący podkreśla, że rodzice bardzo dobrze znają swoje dzieci, ich zainteresowania, pasje. Wiedzą jak lubią spędzać wolny czas i w jakim towarzystwie przebywać. Z drugiej strony młodzi ludzie obserwują swoich rodziców, słuchają opinii, wygłaszanych poglądów i w ten sposób kształtują swoją wizję świata pracy i zawodów. Jeżeli pewne pytania pozostały bez odpowiedzi, prowadzący proponuje spotkania indywidualne lub zaprasza na kolejne spotkanie dotyczące np. motywowania, podejmowania decyzji itp. (w zależności od zapotrzebowania). Jednocześnie zachęca rodziców, aby na podstawie tego, co wspólnie wypracowali/zaproponowali wspierali swoje dzieci w wyborach edukacyjno-zawodowych bazując na empatii, dialogu i postawie nieoceniającej.

6. Zakończenie

Na zakończenie prowadzący może rozdać rodzicom listę z wytycznymi *Jak wspierać dziecko w wyborach edukacyjno-zawodowych?* (Załącznik 3), do której może dołączyć informacje o godzinach swojej pracy, miejscu spotkań, nr telefonu.

BIBLIOGRAFIA I NETOGRAFIA:

Raport końcowy z realizacji badania: *Stan i rola doradztwa zawodowego w wybranych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego*, KOWEziU, Warszawa 2012.

Film *Będzie...Będę...*, https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=rQk6uIBTFEE [dostęp: 16.11.2017].

Projekt Leonardo da Vinci – *Transfer of Innovation* NO: 2013-PL1-LEO05-534537: FAMICO – *RODZINNY KOMPAS KARIERY* – skuteczne metody doradztwa zawodowego wspierające rodziców w kierowaniu karierą zawodową ich dzieci (FAMICO – Family career compass – Efficient Career Guidance Approaches Supporting Parents in Guiding their Children's Vocational Career).

Paszowska-Rogacz A., Tarkowska M., *Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym*, KOWEziU, Warszawa 2004.

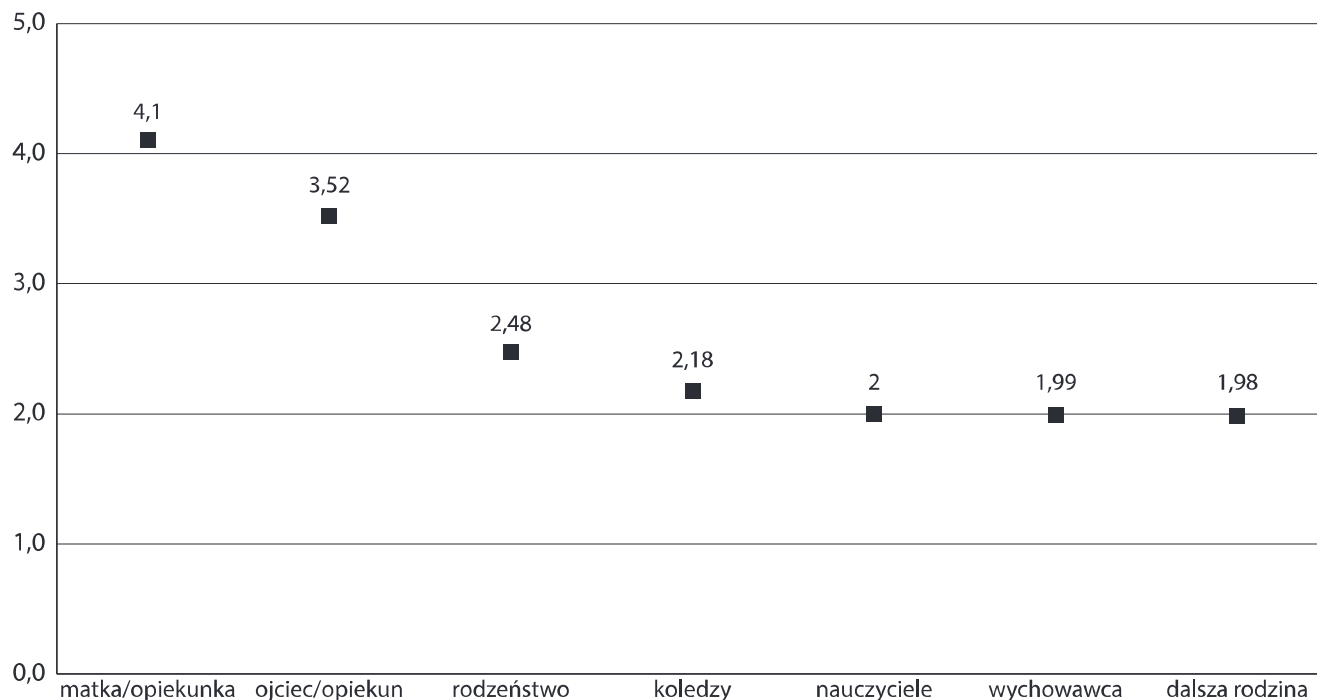
ZAŁĄCZNIK 1

Z badań nad doradztwem zawodowym

Partnerami rozmów młodych ludzi na temat ich przyszłej pracy są:

- rodzice/opiekunowie (87%);
- koledzy (70%);
- rodzeństwo (42%);
- członkowie dalszej rodziny np. wuj, kuzyn (33%);
- nauczyciele (15%);
- doradcy zawodowi (11,2%);
- psycholodzy/pedagodzy (5,3%).

Z czyją opinią dotyczącą wyboru zawodu/kolejnej szkoły
i w jakim stopniu się liczysz? (N=4513)

Jeśli decyzja o wyborze obecnej szkoły **nie była samodzielną** decyzją ucznia, to podejmował ją (lub miał wpływ na jej podjęcie):

- **rodzic/opiekun (80%);**
- kolega (12%);
- brat lub siostra (6%);
- nauczyciel (4%);
- członek dalszej rodziny np. wuj, kuzyn (2%).

Źródło: Raport końcowy z realizacji badania: Stan i rola doradztwa zawodowego w wybranych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego, KOWEZiU, Warszawa 2012.

ZAŁĄCZNIK 2

Przesłanki wyboru zawodu

Lp	Przesłanki wyboru zawodu	kiedy jest to zaletą	kiedy jest to wadą
1	Dziedziczenie kariery po rodzicach/ten sam zawód/przejęcie firmy		
2	Realizacja niespełnionych marzeń zawodowych rodziców		
3	Najważniejsze są pieniądze i wysokie zarobki		
4	Najważniejsze jest posiadanie jakiegokolwiek pracy		
5	Aspekt finansowy – rodzice chcą aby dziecko jak najszybciej się usamodzieliło		
6	Przyszłość dziecka to to samo co młodość rodziców		
7	Zniechęcanie do wykonywania zawodu, który wykonuje rodzic		
8			
9			
10			

ZAŁĄCZNIK 3

Jak wspierać dziecko w wyborach edukacyjno-zawodowych?

- Szanuj/akceptuj wybory dziecka.
- Słuchaj i rozmawiaj o planach dziecka.
- Motywuj do samodzielnego podejmowania decyzji.
- Pomagaj w zdobywaniu informacji.
- Obserwuj i uświadamiaj dziecku jego talenty, zainteresowania i zdolności.
- Rozmawiaj z dzieckiem o ograniczeniach, np. zdrowotnych.
- Akceptuj odrębność dziecka.
- Nie oceniaj wyborów dziecka/nie oceniaj dziecka na podstawie wyborów.
- Wspólnie szukajcie rozwiązań, pomocy doradczej w szkole i/lub na zewnątrz (doradca zawodowy, psycholog).
- Pomagaj w rozwijaniu umiejętności kluczowych na rynku pracy (komunikatywność, praca zespołowa, wyznaczanie celów, podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów).
- Wspólnie sporządzajcie listy za i przeciw.
- Planuj z dzieckiem wykorzystanie wolnego czasu, np. na naukę języków obcych, rozwój zainteresowań artystycznych, sportowych.